

Menzis in Suriname

zorg en inkomen

Postbus 40165
8004 DD Zwolle
www.menzis.nl

BR.1871.0407

Menzis in Suriname

Betrokken bij de maatschappij

'Ook hier staat de mens centraal'

Menzis, betrokken bij de maatschappij

Menzis stelt de menz centraal, dat is en blijft onze boodschap. Wij zetten ons in om de kwaliteit van leven van mensen te verbeteren. Dat doen we in de eerste plaats door onze verzekerden goede zorg en service te bieden. Maar onze inspanningen op dit gebied reiken verder. Menzis is een maatschappelijk betrokken en sociaal vooruitstrevende zorgverzekeraar. Vanuit onze wortels voelen we ons verbonden met de maatschappij en met name bij mensen die hulp nodig hebben. Hier investeren we dan ook in. Onze maatschappelijke betrokkenheid reikt ook over de grenzen. Van oudsher heeft Nederland een lotsverbondenheid met Suriname. Menzis steunt al enkele jaren een gemeenschapsproject voor twaalf dorpen in de binnenlanden van Suriname. Dit zorgproject wordt gefinancierd vanuit het toerisme. De organisatie heeft inmiddels 250 lokale mensen op de loonlijst, mensen die zorg bieden, levensmiddelen verkopen of in de lodges werken. Het is een prachtig project, juist omdat de zelfredzaamheid van de mensen voorop staat. De mens staat centraal, en dat is voor Menzis de kern van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Roger van Boxtel,
Voorzitter Raad van Bestuur Menzis

Sleutelwoorden zijn betrouwbaarheid en respect

Suriname. Een land vier keer zo groot als Nederland. De meeste economische activiteiten spelen zich af in en rondom de hoofdstad Paramaribo. Het binnenland is een vergeten land. Wie er wil komen, moet er wat voor over hebben. Er zijn geen geasfalteerde wegen, soms een hobbelige landingsstrook voor kleine vliegtuigen. Maar de meeste mensen gaan goedkoop per bus en het laatste stuk met een korjaal over de Suriname-rivier. Zo dring je door tot diep in het tropische Amazone-oerwoud. In dit vergeten achterland wonen de Marrons. Hun geschiedenis verklaart dat zij nooit veel op hadden met buitenstaanders. Die waren meestal niet te vertrouwen en kwamen alleen maar slechte en kwade zaken brengen. Deze 'eigenwijze' houding heeft hun cultuur tot voor kort daarom zo authentiek gehouden. Zo heeft de ruilhandel daar pas de laatste vijf tot tien jaar plaats gemaakt voor de geldhandel.

MARRONS

Bosnegers (Busnengre) of Marrons zijn nakomelingen van Afrikaanse slaven die de plantages rond Paramaribo zijn ontvlucht. Ze worden ook wel met een minder correcte term boslandcreolen genoemd. Zij die overleefden, zijn in het oerwoud hun eigen nederzettingen begonnen. De koloniale overheid beschouwde ze aanvankelijk als paria's en joeg ze op, maar sloot uiteindelijk in 1760 vrede met de Marrons. De Marrons werden vanaf dat moment erkend als vrije mensen.

Om geld te verdienen hebben veel Marron-mannen de afgelopen jaren hun dorpen verlaten om in Paramaribo, Frans Guyana of Nederland te gaan werken. Ook de 'binnenlandse' oorlog tussen Brunswijk en Bouterse heeft veel mannen 'weggejaagd'. De samenleving gaat daardoor steeds meer op vrouwen leunen.

Marrons zijn handelaren en landbouwers. Op de 'kostgrondjes' verbouwen Marrons hun gewassen. Traditiegewijs zijn het de vrouwen die de kostgrondjes bewerken. Marrons zijn beoefenaars van de winti, geesten- en voorouderverering, of gekerstend.

DANPAATI RIVER LODGE

Het begint allemaal in 1999. Op een eilandje in de Suriname-rivier, 'geleend' van de dorpsbewoners van Dan, wordt hier door een bevlogen Nederlander in nauwe samenwerking met de plaatselijke bevolking gestart met Danpaati River Lodge. Danpaati wordt opgezet als toeristisch, paradijselijk plekje dat voldoet aan de wensen van de westerse gasten. Met veertien lodges, ieder met eigen wc en douche. Het idee erachter is om op die manier economische ontwikkeling in het gebied te brengen. Geld van het toerisme moet vervolgens maatschappelijke en sociale projecten in het gebied in gang zetten. Thuiszorg, een winkelproject, ouderopvang, scholing, et cetera.

Zo wordt het Suriname-project geboren waar twaalf dorpen aan de Suriname-rivier aan meedoen. En om de hele onderneming een goede start te geven zijn daar van meet af aan sponsors uit Nederland bij betrokken.

Zorgverzekeraar Menzis stapt in het Suriname-avontuur.

OUDER- EN KINDEROPVANG

Het binnenland van Suriname kent geen thuiszorg. Wie daar oud wordt, heeft het meestal moeilijk. Want als je bijvoorbeeld slecht ter been bent, kom je moeilijk bij de rivier. En daar speelt zich nu net het hele sociale leven af. Daar haal je drinkwater, daar baad je, daar schrob je pannen en kleren schoon, daar hoor je de laatste nieuwtjes.

Ook hout hakken om te koken en de eigen hut schoonmaken, gaat moeilijk. Wie geluk heeft, wordt geholpen door een familielid. De vrouwen werken echter op de kostgrondjes die soms dagenlang lopen van huis zijn verwijderd. En veel mannen zijn naar de grote stad, Frans-Guyana of Nederland vertrokken om daar geld te verdienen. Er is vaak gewoon geen hulp voorhanden.

Deze leemte wordt door de bewoners van de dorpen onderkend. In 1999 vragen zij Menzis de ouderenzorg voor een deel op zich te nemen. Besloten wordt drie stenen gebouwtjes neer te zetten in de dorpen Dan, Malobie en Grantataai. Voor ouderenopvang, voor overdag. Hier is plek voor ontmoeting en om een kletspraatje te maken, samen te koken, een middagdutje te doen. Ouderenzorg is niet alleen ouderenopvang, maar ook thuiszorg. Inmiddels legt een groep van 25 lokale dorpsgezondheidswerkers (dgw's) regelmatig thuisbezoeken af bij ouderen in de twaalf dorpen. De dgw's houden de hutjes schoon en helpen bij de lichamelijke hygiëne. Zij houden tevens een oogje in het zeil: als er medische problemen zijn, leggen zij contact met de Medische Zending.

Een nieuwe ontwikkeling is de koppeling van ouderenopvang aan kinderopvang. De huizen heten daarom nu ook 'familiehuizen'. Daarmee wordt een ander sociaal probleem in de dorpen aangepakt. Op het moment dat de moeder dagenlang weg is om op die kostgrondjes te werken, worden de oudste kinderen (meestal meisjes) ingezet als oppas voor de jongere kinderen. Het gevolg is dat de oudere kinderen school verzuimen. Kleintjes onder de vijf jaar vinden nu een veilig en speels onderkomen in het familiehuis, waar lokale crècheleidsters - getraind en opgeleid door de Nationale Vrouwen Beweging (NVB) - toezicht houden. De senioren helpen gewoon gezellig een handje mee, en de oudere, schoolplichtige kinderen kunnen naar school blijven gaan. Maart 2006 is de eerste crèche in het familiehuis in Dan in gebruik genomen, januari 2007 de tweede in Malobie. In de loop van 2007 volgt de derde, in Grantataai.

MEDISCHE ZENDING

'MZ' is de roepnaam voor Stichting Medische Zending Primary Health Care Suriname. Een private, non profit, primary health care organisatie die al decennia lang de gezondheidszorg in het verafgelegen binnenland van Suriname verzorgt.

'Sociale problemen in dorpen worden aangepakt'

WINKELN AAN DE RIVIER

De Marrons zijn voor hun voedsel altijd afhankelijk geweest van de rivier, en 'het bos', zoals zij het gigantische Amazone-oerwoud eerbiedig noemen. Alles wat beweegt en leeft in het oerwoud en in het water wordt gegeten; van aap tot piranha's, van pinda tot banaan.

Ondertussen zijn de geneugten uit de grote stad en de rest van de buitenwereld allang tot het binnenland doorgedrongen. Dat heeft soms ook een onverwacht effect. Op Danpaati worden de toeristen soms wakker van de dorpsomroeper van Dan die met zijn gettoblaster zijn dorpsgenoten in de vroege ochtend wakker swingt op de muziek van Michael Jackson.

Maar niet alleen cassettebandjes, vooral kip en rijst moeten uit de stad komen. Ook stoffen voor de pangi's, de mooie omslagdoeken die de vrouwen in het binnenland dragen, moeten vanuit Paramaribo worden aangevoerd.

Een tocht naar Paramaribo is voor de meeste bewoners van de dorpen echter een dure trip.

Aan de opzet van Danpaati is daarom niet alleen een zorgproject maar ook een winkelproject gekoppeld. Niet alles is in het binnenland even makkelijk op te zetten, maar na vallen en opstaan, en toestemming van de plaatselijke bevolking, hebben drie ondernemende jonge mannen uit het dorp Dan ondertussen levensvatbare plannen ontwikkeld voor het opzetten van een groothandel. De Nederlandse sponsors ondersteunen dit project van harte en hebben een microkrediet verleend van zesduizend euro.

Vanuit de groothandel worden de kleine winkeltjes in de dorpen aan de rivier bevoorrad. De eerste afnemer is natuurlijk het toeristisch eiland Danpaati zelf!

EMANCIPATIE, EDUCATIE

Toerisme, thuiszorg, kinderopvang, groothandel. Bij alle onderdelen van het Suriname-project wordt steeds één ding voor ogen gehouden. Emancipatie van de bevolking, en dat geldt vooral voor de vrouwen. De crècheleidster, de dorpsgezondheidswerksters, de vrouwen die de toeristische hutjes schoonmaken en koken voor de toeristen, zijn allemaal vrouwen uit het binnenland. Ze zijn ter plekke getraind en opgeleid, of door een Nederlandse leidinggevende of door de NVB. De vrouwen verdienen nu hun eigen geld. Dat verhoogt hun status, hun zelfstandigheid.

Ook mannen, vooral de jongere, hebben baat bij werk bij een van de projecten. Of ze nu bootsman, elektricien, bakker, gids, of winkelier zijn, ze hebben weer toekomst in hun eigen gebied. Daarmee wordt ook de sociale structuur van de lokale gemeenschap in stand gehouden. De leiding van de projecten – nu nog in Nederlandse handen – wordt ook op den duur overgedragen aan de Marrons zelf.

Emancipatie van de bevolking betekent op de maat en het ritme van de mensen zelf. Niets wordt zonder overleg met de dorpschoufden ondernomen. Een tot tweemaal per jaar komt Menzis met de andere sponsoren samen met de dorpschoufden op Danpaati bijeen. In een traditionele vergadering, de krutu, komen alle belangrijke onderwerpen dan ter sprake.

KRUTU

Een krutu is een stamvergadering van de Surinaamse binnenlandbewoners waarbij er vooral gestreefd wordt naar consensus. Alle beslissingen rond het Suriname-project – of het nu gaat om Danpaati, om het zorgproject of het verlenen van een krediet aan de jongemannen om de groothandel in het binnenland te starten – worden nooit zonder ruggespraak, zonder een krutu, met de dorpsbewoners genomen.

TOEKOMST

Met vallen en opstaan draait het Suriname-project nu al jaren op wederzijds vertrouwen. De bewoners van de twaalf dorpen hebben in moeilijke tijden – zoals de watersnoodramp in het voorjaar van 2006 – gezien dat Menzis en de andere sponsors woord houden, doen wat ze beloven, en door dik en dun aan hun zijde blijven staan. Betrouwbaarheid en respect zijn de sleutelwoorden.

Het toerisme op Danpaati ontwikkelt zich momenteel tot een financieel gezonde onderneming. Danpaati profileert zich in de toeristische wereld altijd in de context van het zorgproject en in samenhang met de sociale ontwikkeling van het gebied. Toeristen kunnen niet alleen vakantie vieren in een van de veertien comfortabele lodges met uitzicht over de Suriname-rivier, maar ook meelopen met de dorpsgezondheidswerkers, de dorpen bezichtigen met een plaatselijke gids, meegaan op medicinale toers in het oerwoud en een kijkje nemen in het familiehuis waar ouderen en kinderen overdag bij elkaar komen.

Het toerisme moet uiteindelijk genoeg geld opleveren om maatschappelijke zorgprojecten in de dorpen te bekostigen. En dat allemaal onder leiding van lokale mensen. Op dat moment kunnen Menzis en de andere sponsors zich terugtrekken. En bedruipt het Suriname-project zichzelf!

SOMS EN BONAMA

Menzis is niet de enige sponsor van het Suriname-project. Samen met Woonzorg Nederland en Sensire/ Thuiszorg Groningen heeft Menzis de Stichting Ontwikkeling Marrons Suriname (SOMS) opgezet.

SOMS ziet toe op het goed besteden van de gelden die door de sponsors ter beschikking zijn gesteld. In Suriname is de stichting Bonama – en dat betekent We doen het samen – verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. Naast de sponsors zijn ook bewoners uit het binnenland vertegenwoordigd in het bestuur.

COLOFON

Uitgave	Menzis zorg en inkomen
Tekst	Akke de Bruijn
Vormgeving	DMO marketing communicatie
Fotografie	Menzis
Druk	Zalsman Groningen

Niets in deze uitgave mag zonder toestemming vermenigvuldigd worden.

Voor meer informatie over dit project kunt u contact opnemen met de afdeling Corporate Communicatie Menzis zorg en inkomen, T (038) 467 76 31. Of kijk op:

www.menzis.nl
www.woonzorg.nl
www.danpaati.net

**'In de toekomst kan dit project
zichzelf bedruipen'**

'Het is interessant te zien dat de toeristen niet alleen komen voor natuur en rust, maar ook voor culturele interactie. De toeristen maken het dagelijkse leven in de dorpen mee, dat is een waardevolle ervaring.'

Roger van Boxtel